

Тренувальні збори з лінгвістики. Особиста олімпіада

12 липня 2019 р.

Максимальна оцінка за кожну з п'яти задач — 20 балів

Час виконання роботи — 6 годин

1. Шведська мова

Олександр Піперський

Подані шведські дієслова у трьох формах та їхні переклади українською (деякі форми пропущено):

Теперішній час	Минулий час	Невизначена форма	Переклад
blöder	blödde	blöda	кровоточити
bräker	bräkte	bräka	бекати, мекати
byter	bytte	byta	міняти
bådar	bådade	båda	передвіщати
dukar	dukade	duka	накривати на стіл
(1)	(2)	döpa	хрестити
grämer	(3)	(4)	мучити
(5)	(6)	hoppa	стрибати
händer	hände	hända	траплятися
häger	hävde	häva	викидати
kylar	kylde	kyla	охолоджувати
löser	löste	lösa	звільняти
pratar	pratade	prata	розмовляти
pustar	pustade	pusta	тяжко дихати
(7)	(8)	såga	пиляти
vakar	vakade	vaka	не спати
(9)	välte	(10)	перекидати

Завдання. Заповніть пропуски.

Примітка. Літера *å* читається приблизно як українське *о*, *ä* — як *е*, *ö* — як голосний у слові *льон*, *у* — як голосний у слові *тюль*.

Для дієслів мовою барі подано корені, деякі дві форми та переклади (викреслені форми можуть існувати, але вони не є суттєвими для даної задачі):

Корінь	Форма 1	Форма 2	Значення
dé?	dílíkín	—	згинати
kúr	kúrákín	kúrárà?	позичати
'dók	'dúkúkín	—	нести
mók	mòkákín	mòkàrà?	ловити
(1)	túkúkín	tókórô?	рубати
(2)	(3)	tòjúpùrù?	вдягатися
yúk	yúkúkín	yúkúrù?	пасти
'dép	'dépákín	(4)	тримати
gá?	(5)	—	шукати
lúsák	(6)	—	танути
sàpúk	(7)	(8)	перевертати
'yút	'yútúkín	(9)	сіяти
tòkú	tòkúkín	tòkúàrà?	проповідувати
búdí	búdíkín	—	досягати згоди
bá?	bàlákín	—	докоряти
són	súnyúkín	sónyórô?	відсилати
yàkí	yàkíkín	yàkíàrà?	посилати (когось)
dòdông'	dòdóng'àkín	dòdóng'àrà?	тремтіти
(10)	'bórókín	—	змащувати
lìlìng'	lìlìng'àkín	(11)	розгладжувати
rém	rímíkín	—	проколювати
bérén	(12)	—	псувати
(13)	lókín	(14)	розкладати на сонці для сушки
dwán	dwànyákín	—	відстібати
lák	(15)	lákàrà?	розв'язувати
dók	(16)	—	загортати

Завдання 1. Дієслова мови барі можна розділити на дві групи залежно від тонів. Для кожного слова вкажіть, чи воно поводить себе як слова з коренями **gá?** та **dók** (тип 1), чи як слово з коренем **tòkú** (тип 2).

Завдання 2. Заповніть 16 пропусків у таблиці.

Примітка. Барі — одна з ніло-сахарських мов. Нею розмовляють близько 750 тисяч осіб у Південному Судані, Уганді та Демократичній Республіці Конго. Символи та сполучення символів 'b, 'd, 'y, ng', ny, y та ? позначають особливі приголосні мови барі. Підкреслені голосні вимовляються з посунутою вперед основою язика. Знак ´ позначає високий тон, знак ` — низький, а знак ^ — спадний.

Нижче подано речення саюланською пополуцькою мовою у спрощеному записі та їхні переклади українською:

- 1 **Minshphuурау.**
Ти йдеш купувати це.
- 2 **Miganshkawuto?kraу.**
Ви не пішли продавати це.
- 3 **Nshpshishhuурауiаруу.**
Його дідусь іде купувати м'ясо.
- 4 **Nshphuурауina?w.**
Її чоловік іде купувати це.
- 5 **Tlgashishto?kp.**
Я не продаю м'яса.
- 6 **Shishto?kpnatet.**
Наш із тобою батько продає м'ясо.
- 7 **Yobomishishto?kah.**
Він завтра продаватиме м'ясо.
- 8 **Mishishto?kah.**
Ти продаватимеш м'ясо.
- 9 **Yobomingashishto?kah.**
Ти завтра не продаватимеш м'яса.
- 10 **Kanashushishto?kraу.**
Він не пішов продавати м'ясо.
- 11 **Naganshkawushishhuурау.**
Ми з вами не пішли купувати м'ясо.
- 12 **Yobomtlganashkahshishto?kraу.**
Ми завтра не підемо продавати м'ясо.
- 13 **Nshahshishhuурауintet.**
Твій батько піде купувати м'ясо.
- 14 **Kanashushishto?kraуinya?w.**
Твій чоловік не пішов продавати м'ясо.

Завдання 1. Перекладіть українською:

- 15 **Tlshishhuукар.**
- 16 **Nanashkaphурау.**
- 17 **Nshpto?kraуаруу.**

Завдання 2. Перекладіть саюланською пополуцькою мовою ще два речення. Якщо можливими є кілька варіантів перекладу, вкажіть їх усі.

18 Вони йдуть купувати це.

19 Його батько завтра не піде купувати м'ясо.

Завдання 3. Знаючи, що слово *старий* перекладається як **naway**, перекладіть саюланською пополуцькою мовою:

20 Твій старий не продавав м'яса.

Примітка. Саюланська пополуцька мова належить до мовної родини міхе-соке. Нею розмовляють близько 3000 осіб у Мексиці; *ʔ* та *sh* — особливі приголосні, а *l* — особлива голосна даної мови.

4. Лаху

Чень Цзіцзін, Лю Юйян, Ло Іцжень

Нижче подано слова мовою лаху та їхні переклади українською у переплутаному порядку:

bawf kad lad nat kad lad ni kad lad phu ha pa ieq mud mud mil

mud mil yad nat shi bawf shi phu uq uq phu xeul uq yad ieq

африканець штучний супутник немовля громадянин країна, світ
глибока яма європеець золотодобувна шахта голова стара людина

індіанець чорний небо проти течії багатство

Завдання 1. Установіть відповідності.

Завдання 2. Перекладіть українською:

phu uq nat xeul shi yad

Завдання 3. Перекладіть мовою лаху:

іноземець земля місяць (*небесне тіло*) сонце

Примітка. Лаху належить до сино-тибетських мов і налічує біля 640 тисяч носіїв. Представники народу лаху живуть переважно у Китаї неподалік річки під назвою Цзіньша, яку тут називають річкою золотого пилу.

5. Черокі

Таміла Краштан

Абетка черокі має такий вигляд:

D R T ḏ O i ʃ ɔ F Y A J E ɬ P ʒ F Γ & W ɖ P G M ɨ ɣ O H ʒ Y ʈ ɟ G L ɥ Z ɹ O
T ɔ ʈ ɣ ɔ ɛ U ɔ 4 ʒ ɬ R ɿ W S ɿ J J V S ʈ & L L C ɣ ʈ P G V ɥ K ɟ C G ʒ
O ʈ 9 6 ɔ ɬ ʒ ɥ ɟ B

Нижче подано арифметичні вирази, ліві частини яких записані цією абеткою, а праві — у транскрипції:

- 1) $\text{ʒ} \text{ɔ} \text{ʃ} \text{S} - \text{L} \text{A} \text{ɔ} \text{J} = \text{hisgadu}$
- 2) $\text{KT} \times \text{ɬ} \text{LW} = \text{talisgo galiquogi}$
- 3) $\text{US} + \text{W} \text{ɖ} \text{A} \text{A} = \text{tsoisgo sowo}$
- 4) $\text{ɔ} \text{A} \text{ʒ} \text{K} \text{T} - \text{ʃ} \text{P} \text{T} \text{S} = \text{galiquasgohi} + \text{tsogadu}$
- 5) $\text{W} \text{ɖ} \text{A} \text{J} \text{LW} : \text{ʃ} \text{ɣ} \text{Y} = \text{nvgi}$
- 6) $\text{J} \text{LW} \text{ɔ} \text{A} \text{O} \text{Y} - \text{ɬ} \text{L} \text{ɖ} \text{A} \text{ʒ} \text{ɔ} \text{Y} = \text{soneladu}$
- 7) $\text{ʒ} \text{ɔ} \text{Y} \times \text{US} = \text{nvgisgohi} + \text{sgohi} + \text{hisgi}$
- 8) $\text{W} \text{ɖ} \text{S} \times \text{ʒ} \text{ɔ} \text{Y} = \text{sudalisgohi}$

Завдання 1. Запишіть подані вище рівності числами.

Завдання 2. Запишіть ще дві рівності у транскрипції:

- 9) $2 \times 4 \times 80 = 10 \times 64$
- 10) $12 \times \text{JLW} = \text{___} + \text{tla} \text{ ___}$

Завдання 3. Запишіть такі рівності алфавітом черокі:

- 11) $37 \times \text{___} + \text{sowo} = \text{iyagayvli}$
- 12) $\text{sudalisgohitsiqua} = \text{___} \times \text{talidu}$

У завданнях 2 і 3 підкреслення може позначати більше ніж одне слово.

Завдання 4. Запишіть абеткою черокі самоназву мови: **Tsalagi Gawonihisdi**.

Примітка. Черокі — ірокезька мова, що налічує понад 10 тисяч носіїв, які становлять од-
нойменний корінний народ у США. Літерою *v* у транскрипціях позначена особлива *голос-*
на мови черокі.